

Başka türlü bir şey bizim istediğimiz...

Elk. Elo.Müh. Ulaş Birgör
ulas.birgor@emo.org.tr

MARE NOSTRUM
(Latince, Bizim DENİZ)

En uzun koşuysa elbet
Türkiye'de de Devrim,
O, onun en güzel
Yüz metresini koştı
En sekmez lüverin
Namlusundan fırlayarak...
En hızlıydı hepimizin,
En önce göğüsledi ipi...
Acıyorsam sana
Anam avradım olsun,
Ama aşk olsun sana çocuk,
aşk olsun!
Can Baba

21 Ağustos 1926'da İstanbul'da doğdu CAN Baba... Köy Enstitülerinin kurulması ve dünya klasiklerinin edebiyatımıza kazandırılması gibi birçok değerli çalışmaları olan İzmir Eski Milletvekili ve Milli Eğitim eski bakanı Hasan Ali Yücel'in oğlu olan Can YÜCEL, Ankara Üniversitesi DTCF Latince-Yunanca Klasik Filoloji Bölümünde ve İngiltere'de öğrenim görür. Uzun yıllar BBC'de çalışır. 1963'te Türkiye'ye döndükten sonra bağımsız çevirmen olarak yaşamını sürdürür.

Lorca, Shakespeare ve Brecht gibi birçok ustanın yapıtlarını kendi tarzıyla Türkçeye aktarır.12 Mart döneminde Che Guevara'nın "Gerilla Harbi" ile "İnsan ve Sosyalizm" kitaplarının çevirisi nedeniyle 15 yıl hapis cezasına mahkûm edilir. 1974 affıyla özgürlüğüne kavuşan Can YÜCEL'in şiir, yazı ve çevirileri 1945'ten itibaren Yenilikler, Seçilmiş Hikâyeler, Dost, Şiir Sanatı, Yön, Papirüs, Yeni Dergi, Yazko Edebiyat, Yeni Düşün, Vatan, Demokrat vs. dergi ve gazetelerde yayımlanır. Çeşitli dergilerde yayınlanan şiirlerinden oluşan ilk şiir kitabı "Yazma" 1950'de basılır. 1973'te ikinci şiir kitabı "Sevgi Duvarı"nda imge-sözcük-anlam üçlüsünün birbiriyle dengelendiği insan-doğa ilişkilerini konu alan şiirleri dikkat çeker. 12 Eylül sonrasında müstehcen olduğu iddiasıyla "Rengahenk" adlı kitabı toplatılır.

Yazma'dan başlayarak tüm şiirleri tarandığında Can Yücel'in şiirinin ironiden başka odakları olduğu görülecektir. Örneğin, yoğun bir duygusallık ve sevgi arayışı; ustalıklı doruğuna ulaşmış bir dil işçiliği, entellektüel düzeye varmış bir biçim arayışı; yanlışta, haksıza karşı, yerleşik düzenden öç alırcasına öfkeli ve bir o kadar da acılı bir direniş, bir başkaldırı...

İŞÇİ MARŞI

Köylükler uykusunda döndü dönüyor sola
Güne bakıyor bebek büyüyen yumruğuyla
Başaklar gövderdi bak başkoydular bu yola
Şaltire uzanıyor tanrıya açılmış el
Hava döndü işçiden, işçiden esiyor yel

Şiirlerinde argo ve müstehcen sözlere çok sık yer veren, bu nedenle zaman zaman dikkatleri üzerine çeken Can YÜCEL, kendi mısralarıyla şiirini şöyle anlatmaktadır;

KÜFÜR

Yazılmış şiirin üstüne koyduğun somun.
Sözcükler ekmeğin lokmaları gibi.
Ben size lokmalardan kurulmuş bir şiir veriyorum.
Yiyin, bana şükredin, küfredin!

Dostu, Avukat Eşber Yağmurdereli Can Yücel'le olan bir anısını da şöyle anlatmıştır; "Açıkhava tiyatrosunda Can Abinin 70. yaş günü düzenlenmişti. Benim hafızam sanıldığı gibi pek de kuvvetli değildir. Can Abi'nin en kısa şiirlerinden birini ezberlemeye çalıştım. Kabartma kâğıt ile göğsüme koyup okudum. Ama şiiri öylesine karıştırmışım ki Can Abi şiir başkasının sandı. Bana aferin ne güzel şiir yazmışsın dedi."

Yaşamının uzun yıllarını geçirdiği, son üç kitabını adadığı ve adı ile özdeşleşen Datça'da anısına 2000'den bu yana her yıl düzenlenen 'Can Şenliği' 2006'dan bu yana İzmir'de gerçekleştirilmektedir. 12 Ağustos'ta İzmir'de yaşamını yitiren büyük usta Can YÜCEL politik görüşlerini eleştirenlere "Övgü" adlı şiiriyle de cevap vermekten geri kalmayacaktır;

ÖVGÜ

Komünizm kızcıktır
Kabza iyi gelir
Ne güzeldir daneleri
Ne güzel reçeli olur
Şurubu da
Yemiştir ama yenilmiş değildir

Düşünceleriyle, şiirleriyle, yaşamı boyunca düzene, haksızlıklara karşı devrimci duruşuyla, hem alaycı hem duygusal mısralarıyla Türkiye edebiyatının değişmez rengi olan, iki kez Şubemiz etkinliklerine konuk konuşmacı olarak katılan Can Baba'yı Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yayın Komisyonu olarak bir kez daha saygıyla anıyor uz.